

” Омеляненко І., Омеляненко В. Виклики нормативно-правового забезпечення фізичного виховання здобувачів загальної середньої освіти в умовах Нової української школи. *Освіта. Інноватика. Практика*, 2025. Том 13, № 5. С. 36-40. <https://doi.org/10.31110/2616-650X-vol13i5-005>.

Omelianenko I., Omelianenko V. Vyklyky normatyvno-pravovoho zabezpechennia fizychnoho vykhovannia zdobuvachiv zahalnoi serednoi osvity v umovakh Novoi ukrainskoi shkoly [Challenges of normative and legal support for physical education of general secondary education students in the context of the New Ukrainian School]. *Osvita. Innovatyka. Praktyka – Education. Innovation. Practice*, 2025. Vol. 13, No 5. S. 36-40. <https://doi.org/10.31110/2616-650X-vol13i5-005>.

УДК 373.5.016:796]:37.014.3

DOI: 10.31110/2616-650X-vol13i5-005

Інна ОМЕЛЯНЕНКО

Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка, Україна
<https://orcid.org/0000-0002-1107-7244>
 omelinna23@gmail.com

Володимир ОМЕЛЯНЕНКО

Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка, Україна
<https://orcid.org/0000-0002-1722-3812>
 52omelt@gmail.com

ВИКЛИКИ НОРМАТИВНО-ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ ЗДОБУВАЧІВ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ

Анотація. У сучасних умовах реформування загальної середньої освіти нормативно-правове забезпечення набуває особливого значення як дороговказ перетворень в Новій українській школі та зведення правил для послугоування учасниками освітнього процесу. Втім, імплементація концептів Нової української школи у педагогічну діяльність подекуди відзвучується викликами для нормативно-правового забезпечення, що регулюють освітню реформу. В статті піднято проблему забезпечення нормативно-правовою базою концептуальних засад Нової української школи для їх ефективного реалізації у практиці фізичного виховання школярів. У результаті аналізу та узагальнення нормативно-правових актів, порівняння їх нормативних положень, компаративного аналізу правових документів, їх системного аналізу для встановлення зв'язків між концептам Нової української школи та окремими правовими нормами, було встановлено окремі виклики нормативно-правового забезпечення фізичного виховання в закладах загальної середньої освіти. Серед них: невідповідність де-яких положень нормативно-правового забезпечення Нової української школи, контраверсійність цілепокладання освітньої галузі «Фізична культура», недостатня правова підтримка окремих концептів реалізації принципу академічної свободи, недостатня розробленість компетентнісного змісту освіти. Для їх вирішення необхідно привести у відповідність окремі твердження у різних нормативно-правових актах, що регулюють одні і ті ж питання шкільної освіти з фізичної культури, синхронізувати окремі нормативно-правові положення освітньої галузі «Фізична культура» з засадничими положеннями Нової української школи, підтримати концептуальні положення Нової української школи розробкою нормативного забезпечення для їх впровадження, удосконалювати та уточнювати чинні нормативно-правові положення для досягнення результатів у реформуванні шкільної освіти.

Ключові слова: нормативно-правове забезпечення; нова українська школа; загальна середня освіта; фізична культура; компетентнісний зміст освіти; цілепокладання предметної галузі; принцип академічної свободи.

Inna OMELYANENKO

Ternopil Volodymyr Hnatiuk National Pedagogical University, Ukraine
<https://orcid.org/0000-0002-1107-7244>
 omelinna23@gmail.com

Volodymyr OMELYANENKO

Ternopil Volodymyr Hnatiuk National Pedagogical University, Ukraine
<https://orcid.org/0000-0002-1722-3812>
 52omelt@gmail.com

CHALLENGES OF NORMATIVE AND LEGAL SUPPORT FOR PHYSICAL EDUCATION OF GENERAL SECONDARY EDUCATION STUDENTS IN THE CONTEXT OF THE NEW UKRAINIAN SCHOOL

Abstract. In the contemporary context of reforming general secondary education, regulatory and legal frameworks acquire particular significance, serving both as a roadmap for transformation within the New Ukrainian School and as a codified set of guidelines for all stakeholders in the educational process. However, the implementation of the New Ukrainian School's conceptual foundations into pedagogical practice reveals a range of challenges related to the existing regulatory and legal provisions that govern the reform of education. This article addresses the problem of ensuring that the conceptual foundations of the New Ukrainian School are adequately supported by a coherent legal and regulatory base, particularly with regard to their effective implementation in the domain of physical education. Through an analysis and synthesis of relevant normative legal acts, comparison of their regulatory provisions, comparative legal analysis of documents, and a systematic examination of the connections between the School's key concepts and specific legal norms, several challenges in the regulatory and legal support for physical education in general secondary institutions have been identified. These challenges include inconsistencies in certain provisions of the legal framework underpinning the New Ukrainian School, contradictions in the goal-setting processes within the educational field of "Physical Culture," insufficient legal support for implementing the principle of academic freedom, and the underdevelopment of competency-based content in physical education curricula. To address these issues, it is necessary to harmonize conflicting statements across various legal and regulatory documents governing physical education in schools; to align the normative provisions of the "Physical Culture" domain with the foundational principles of the New Ukrainian School; to develop regulatory instruments

that support the implementation of its conceptual provisions; and to refine and clarify existing legal regulations in order to achieve meaningful progress in the ongoing reform of school education.

Keywords: normative and legal support; New Ukrainian School; general secondary education; physical culture; competency-based content of education; goal-setting of the subject area; principle of academic freedom.

Постановка проблеми. Нормативно-правове забезпечення є однією з основ функціонування системи фізичного виховання школярів. Головне призначення нормативно-правового забезпечення полягає в установленні норм права для ефективного вирішення завдань фізичного виховання в закладах загальної середньої освіти з урахуванням потреб суспільства, політичних, економічних та інших чинників. У сучасних умовах реформування загальної середньої освіти нормативно-правове забезпечення набуває особливого значення як дороговказ перетворень в Новій українській школі та зведення правил для послуговування учасниками освітнього процесу.

Реформа загальної середньої освіти, що стартувала від ухвалення Концепції Нової української школи (НУШ) у 2016 році та початку навчання першокласників за новим Державним стандартом початкової освіти у 2018-2019 навчальному році нині дісталась сьомих класів [4, 11]. Імплементація концептів НУШ у педагогічну діяльність подекуди відгукується викликами для нормативно-правового забезпечення, що регулюють освітню реформу. В умовах масштабного розгортання змін в загальній середній освіті де-які погрішності її нормативно-правових основ сприймаються з розумінням. Втім інституціям, причетним до створення правової бази, важливо акумулювати сигнали педагогічної спільноти про недосконалість окремих аспектів правових норм, аналізувати їх та реагувати у спосіб внесення змін та нових розробок правових документів для поступу загальної середньої освіти з фізичної культури в умовах НУШ з баченням перспектив реалізації її концептів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання нормативно-правового забезпечення фізичної культури і спорту традиційно широко представлено у науково-інформаційному просторі після початку реформи в загальній середній освіті. Втім, аналіз останніх досліджень виявив, що науковці надають перевагу розгляду проблем правового регулювання різних аспектів спортивної діяльності в Україні: причин актуалізації змін у нормативно-правовій базі спортивної галузі (Протечко С.) [14]; нормативно-правового регулювання підприємницької діяльності у спорті (Фастовець Н., Власюк Т.; Дякуновський О.) [6, 17]; регулювання правовідносин у спорті (Бондаренко В., Корносенко О., Сергєєв М.) [2]. Також показано результати компаративного аналізу норм права фізичного виховання та масового спорту школярів в Україні та Румунії (Ніколайчук О.) [10], вивчення правового унормування позашкільної освіти з фізичної культури (Бондар Т., Головійчук І.) [1], аналізу правового підґрунтя розвитку сфери фізичної культури і спорту в територіально об'єднаних громадах (Кольчак В. А., Тодорова В. Г., Рісслінг Р. С.) [7]. Винятком з такого ряду наукових досліджень є праця Н. Сороколіт та Р. Чопик в якій автори виклали результати порівняльного аналізу Стандартів початкової та базової освіти з фізичної культури [16]. Втім, у заявленому нами форматі питання нормативно-правового забезпечення фізичного виховання школярів не розглядалось.

Мета дослідження. Окреслити окремі виклики нормативно-правового забезпечення фізичного виховання в Новій українській школі.

Методи дослідження. Для досягнення визначеної мети було використано комплекс теоретичних наукових методів дослідження: аналізу та узагальнення нормативно-правових актів для визначення сутності окреслених ними правових тез, порівняння для виявлення подібних та відмінних конструктів у нормативних положеннях, системного аналізу для встановлення зв'язків між концептам НУШ та окремими правовими нормами, що регулюють їх реалізацію, компаративного аналізу правових документів для оцінювання релевантності та наступності їх правових положень у нормативно-правових актах різної юридичної сили.

Результати дослідження. Реформування освітньої галузі «Фізична культура» подекуди зазнає гальмівних впливів через виклики нормативно-правового забезпечення Нової української школи (НУШ). Деякі з них окреслено нижче.

Невідповідність окремих положень нормативно-правового забезпечення НУШ є однією з них. Суперечливість деяких положень законів та підзаконних актів вносить елемент хаосу у практику фізичного виховання в умовах НУШ. Так, наприклад, Законом України «Про повну загальну середню освіту», Модельною навчальною програмою з фізичної культури для 5-9 класів визначено, що основними видами оцінювання результатів навчання учнів/учениць є формувальне, поточне та підсумкове оцінювання [9, 13]. Натомість крайніми чинними Рекомендаціями щодо оцінювання від 2024 року окреслено лише формувальне і підсумкове різновиди оцінювання [15]. Причина подібної нерелевантності бачиться в ухваленні величезної кількості нормативних документів за час перетворень у загальній середній освіті в рамках НУШ, які регламентували освітянські зміни від 2016 року та визначають правила функціонування галузі освіти нині. Так від початку НУШ МОН України було ухвалено шість Наказів, які визначали правові норми оцінювання навчальних досягнень учнів/учениць. Окрім Наказів МОН інші правові акти також містять інформацію про правила і норми

оцінювання навчальних досягнень здобувачів загальної середньої освіти. Це Закони України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту», Державні стандарти початкової, базової та профільної середньої освіти, Інструктивно-методичні рекомендації викладання фізичної культури за навчальними роками. Значна кількість правових актів, з одного боку, є виправданою обставиною в умовах динамічного розвитку та удосконалення різних аспектів НУШ. З іншого боку – може спричинювати факти окремих невідповідностей у їхньому змісті, що негативно позначаються на практиці фізичного виховання в закладах загальної середньої освіти.

Контраверсійність цілепокладання освітньої галузі «Фізична культура». Мета є важливим теоретичним аспектом освіти загалом та освітніх галузей зокрема. Мета галузі «Фізична культура» детермінує обов'язкові результати навчання учнів/учениць, зміст освіти з фізичної культури, методи і методичні прийоми навчання та інші складники методики фізичного виховання. У Державному стандарті базової середньої освіти зазначено, що мета освітньої галузі «Фізична культура» спрямована на «гармонійний фізичний розвиток особистості учня, підвищення функціональних можливостей організму, вдосконалення життєво необхідних рухових умінь та навичок, розширення рухового досвіду через формування стійкої мотивації учнів до занять фізичною культурою і спортом» [3]. Аналіз дескрипторів мети галузі «Фізична культура» засвідчив незбалансованість її формулювання. Такий висновок зроблено з факту відсутності у меті галузі «Фізична культура» виховного складника. Його обов'язковість у цілепокладанні мети освітніх галузей обумовлено засадничим положенням у сфері освіти про «єдність навчання, виховання та розвитку», окресленим Законом України «Про освіту» [12]. Зауважимо на пріоритетності виховного аспекту в цілях базової та профільної освіти та особистісно орієнтованого змісту Державних стандартів. Так мета базової середньої освіти скеровує педагога на «формування компетентностей, національних та культурних цінностей», «розвиток природних здібностей, інтересів, обдарувань учнів» [3], а мета середньої профільної освіти – на «розвиток особистості здобувачів освіти шляхом утвердження у них української національної та громадянської ідентичності та формування компетентностей, необхідних для їх життєвої стійкості, самостійності, відповідальності, комунікації та взаємодії з іншими особами, соціалізації...» [5]. Мета освітньої галузі «Фізична культура» має знаходитись у контекстному зв'язку з метою сфери освіти, а тому потребує корекції.

Недостатня правова підтримка окремих концептів реалізації принципу академічної свободи. Закони України «Про освіту» та «Про повну загальну середню освіту» окреслюють право педагога на академічну свободу, включаючи свободу викладання, свободу від втручання в педагогічну, науково-педагогічну та наукову діяльність, вільний вибір форм, методів і засобів навчання, що відповідають освітній програмі; педагогічну ініціативу; розроблення та впровадження проектів, освітніх методик і технологій, методів і засобів, насамперед методик компетентнісного навчання, авторських навчальних програм та можливість оцінювати навчальні досягнення школярів за власною шкалою оцінювання [12, 13]. Для реалізації більшості з таких положень Законів України створено достатнє підзаконне нормативно-правове підґрунтя. Втім, окремі з них потребують додаткової підтримки з боку нормативно-правового забезпечення. Прикладом такої перспективи є теза Закону про авторські навчальні програми, яка потребує подальшого розвитку у правових актах для забезпечення вищого щабля реалізації концепту педагогічної свободи на кшталт досвіду цивілізованих країн. Так, у Греції централізовано розробляється лише навчальна програма для початкової школи, у Швеції і Норвегії учитель розробляє авторську частину навчальної програми, а у Фінляндії та Німеччині існує абсолютна самостійність педагога у визначенні дидактичного змісту навчального предмету.

Недостатня розробленість компетентнісного змісту освіти. Компетентнісний підхід є одним із засадничих положень реформування загальної середньої освіти. «Компетентнісний зміст освіти» заключено у формулу НУШ запровадження якої має забезпечити досягнення мети перетворень у шкільній освіті. Реалізація компетентнісного підходу у загальній середній освіті розпочалася у спосіб окреслення ключових компетентностей її здобувачів, які обумовили зміст компетентнісного потенціалу та обов'язкових результатів навчання з галузі «Фізична культура», окреслених Державними стандартами початкової, базової та профільної освіти. Для отримання обов'язкових результатів навчання з фізичної культури необхідно використовувати відповідний інструментарій, яким у галузі «Фізична культура» виступають зокрема теоретична інформація, фізичні вправи, дії здобувачів загальної середньої освіти. В умовах компетентнісного підходу, який спрямований не лише на отримання знань, вмінь і навичок, але й способів мислення, світоглядних якостей і життєвих цінностей, дії учня стають провідним складником змісту освіти. Саме цілеспрямоване планування педагогом дій учнів/учениць та їх реалізація у практиці фізичного виховання стає генеральним способом формування компетентнісного потенціалу з фізичної культури та наскрізних умінь як спільних для усіх ключових компетентностей освітніх практик, які функціонально інтегрують предмети усіх шкільних галузей для ефективного імплементації Державних стандартів в освітній процес. За такої умови школярі набувають досвіду діяльності у процесі рухової активності для досягнення цілей загальної середньої освіти. Досвід діяльності є основним складником

компетентності, а його набуття у процесі навчання з фізичної культури значно підвищує ймовірність застосування набутих практик у процесі життєдіяльності, самостійної рухової активності – визначального критерія сформованої компетентності. Наприклад, для наскрізного уміння «діяти творчо» доцільно практикувати такі дії учнів/учениць як «пропонує ефективні способи виконання фізичних вправ», «висуває пропозиції щодо використання альтернативного інвентарю для вирішення рухового завдання», «пропонує нові правила для рухливих ігор з урахуванням змінних умов їх проведення». Відтак для реалізації компетентнісного змісту освіти доцільно забезпечити вчителя фізичної культури інформацією про інструментарій досягнення результатів освіти з фізичної культури, окреслених Державними стандартами на кшталт наведеного прикладу. Таким нормативним документом є Модельна навчальна програма – нормативний документ, покликаний визначати «пропонований зміст навчального предмета (інтегрованого курсу) та дії учнів» з урахуванням очікуваних результатів [8]. Вважаємо, що для створення ефективного компетентнісного змісту освіти з фізичної культури важливо у модельній навчальній програмі подавати дії учнів не гуртом, а з прив'язкою їх конкретного переліку до кожного обов'язкового результату навчання, окресленого Державними стандартами з фізичної культури. Такий підхід до змістового наповнення Модельної навчальної програми створює умови для усвідомленого вибору педагогом з-поміж запропонованих нормативним документом дій учнів/учениць найдоцільніших для конкретного закладу освіти і розробки на її основі навчальної програми зміст якої матиме компетентнісний характер відповідно до вимог НУШ.

Висновки. Реформа загальної середньої освіти супроводжується створенням нової нормативно-правової бази для окреслення її засадничих положень та імплементації концептів Нової української школи у педагогічну діяльність. Втім її реалізація подекуди відгукується викликами для нормативно-правового забезпечення в загальній середній освіті, які потребують рішень щодо удосконалення, трансформації, оновлення окремих його положень задля ефективного реформування шкільної освіти та її предметної галузі «Фізична культура». Серед них – приведення у відповідність окремих тверджень у різних нормативно-правових актах, що регулюють одні і ті ж питання шкільної освіти з фізичної культури, синхронізація окремих нормативно-правових положень освітньої галузі «Фізична культура» з засадничими положеннями Нової української школи, підтримання концептуальних положень Нової української школи розробкою нормативного забезпечення для їх впровадження, удосконалення та уточнення чинних нормативно-правових положень для досягнення результатів у реформуванні шкільної освіти.

Перспективи подальших досліджень. Окреслені проблеми нормативно-правового забезпечення загальної середньої освіти з фізичної культури будуть підніматися з пропозицією їх усунення під час роботи над Концепціями освітніх галузей та у процесі внесення змін до Державного стандарту початкової освіти. До того ж планується проаналізувати цілепокладання в загальній середній освіті та галузі «Фізична культура» на усіх її рівнях у нормативно-правовому забезпеченні освіти різної юридичної сили.

Список використаних джерел

1. Бондар Т., Головійчук І. Нормативно-правове регулювання фізичного виховання дітей шкільного віку. *Слобожанський науково-спортивний вісник*. 2019. № 5(73). С. 25-29. URL: <https://oaji.net/articles/2019/755-1574068590.pdf>.
2. Бондаренко В., Корносенко О., Сергєєв М. Нормативно-правове регулювання галузі фізична культура і спорт: аналіз дослідницького поля. *Педагогічні науки*. 2024. №1. С. 27-33. <https://doi.org/10.33989/2524-2474.2024.1.308710>.
3. Державний стандарт базової середньої освіти: постанова Кабінету Міністрів України від 30.09.2020 р. № 898. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/898-2020-%D0%BF#Text>.
4. Державний стандарт початкової загальної освіти : постанова Колегії МОН України, Президії АПН України від 22.11.2001 р. № 12/5-2 URL: https://zakononline.com.ua/documents/show/210670__514977.
5. Державний стандарт середньої профільної освіти : Постанова Кабміну України від 25.07.2024 р. № 851. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/851-2024-%D0%BF#Text>.
6. Дякуновський О. Є. Правове регулювання підприємницької діяльності в Україні та Республіці Польща: дис...канд. юрид. наук: 12.00.04. Вінниця, 2021. 277 с.
7. Кольчак В. А., Тодорова В. Г., Рісслінг Р. С. Нормативно-правовий механізм розвитку сфери фізичної культури і спорту в територіально об'єднаних громадах. *Фізичне виховання та спорт*. 2023. №3. С. 87-92. <https://doi.org/10.26661/2663-5925-2022-3-12>.
8. Методичні рекомендації для розроблення модельних навчальних програм : лист МОН України від 24.03.2021 року №4.5/637-21. URL: <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/rizne/2021/03/25/metod.pdf>.
9. Модельна навчальна програма «Фізична культура. 5-9 класи» для закладів загальної середньої освіти : наказ Міністерства освіти і науки України від 22.08.2024 року № 1185 / Є. В. Баженов та ін. URL: <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/zagalna%20serednya/Navchalni.prohramy/2024/Model.navch.prohr.5-9.klas-2024/fizkult-5-9-kl-bazhenkov-ta-in-22-08-2024.pdf>.
10. Ніколайчук О.П. Нормативно-правове забезпечення фізичного виховання та масового спорту школярів та студентської молоді сучасної Румунії. *Молодий вчений*. 2017. № 3.1. С. 226-229. URL: <http://molodyvcheny.in.ua/ua/archive/43/>

11. Про Концепцію загальної середньої освіти (12-річна школа): постанова Колегії МОН України, Президії АПН України від 22.11.2001 р. № 12/5-2. URL: https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v_5-2290-01#Text.
12. Про освіту: Закон України від 05.09.2017 р. № 2145-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>.
13. Про повну загальну середню освіту: Закон України від 16.01.2020 № 463-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20#Text>.
14. Протечко С., Павленчик А. Нормативно-правове забезпечення фізичної культури та спорту в Україні: управлінський аспект. *Інновації, гостинність, туризм: наука, освіта, практика: зб. тез доп. III Всеукр. наук.-практ. конф. мол. учених, асп. і студ. з міжнар. участю. 18 травня 2023 року. Львів: ЛДУФК імені Івана Боберського, 2023. С. 411-414.*
15. Рекомендації щодо оцінювання результатів навчання здобувачів освіти відповідно до Державного стандарту базової середньої освіти: наказ Міністерства освіти і науки України від 02.08.2024 № 1093. URL: <https://mon.gov.ua/npa/pro-zatverdzhennia-rekomendatsii-shchodo-otsiniuvannia-rezultat-iv-navchannia>.
16. Сороколіт Н., Чопик Р. Нормативно-програмне забезпечення фізичного виховання в умовах нової української школи. *Науковий часопис Українського державного університету імені Михайла Драгоманова. Серія 15. 2023. №5K(165). С. 130-133.* [https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series15.2023.5K\(165\).29](https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series15.2023.5K(165).29).
17. Фастовець Н. Власюк Т. Нормативно-правове регулювання підприємницької діяльності в сфері фізичної культури і спорту України. *Наука і техніка сьогодні. 2024. №3(31).* [https://doi.org/10.52058/2786-6025-2024-3\(31\)-235-252](https://doi.org/10.52058/2786-6025-2024-3(31)-235-252).

References

1. Bondar T., Holoviichuk I. Normatyvno-pravove rehuliuвання fizychnoho vykhovannia ditei shkilnoho viku. *Slobozhanskyi naukovy-sportyvnyi visnyk. 2019. № 5(73). С. 25-29.* URL: <https://oaji.net/articles/2019/755-1574068590.pdf>.
2. Bondarenko V., Kornosenko O., Serhieiev M. Normatyvno-pravove rehuliuвання haluzi fizychna kultura i sport: analiz doslidnytskoho polia. *Pedahohichni nauky. 2024. №1. С. 27-33.* <https://doi.org/10.33989/2524-2474.2024.1.308710>.
3. Derzhavnyi standart bazovoi serednoi osvity: postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 30.09.2020 r. № 898. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/898-2020-%D0%BF#Text>.
4. Derzhavnyi standart pochatkovoї zahalnoi osvity: postanova Kolehii MON Ukrainy, Prezydii APN Ukrainy vid 22.11.2001 r. № 12/5-2 URL: https://zakononline.com.ua/documents/show/210670__514977.
5. Derzhavnyi standart serednoi profilnoi osvity: Postanova Kabminu Ukrainy vid 25.07.2024 r. № 851. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/851-2024-%D0%BF#Text>.
6. Diakunovskiy O. Ye. Pravove rehuliuвання pidpriemnytskoi diialnosti v Ukraini ta Respublitsi Polshcha: dys...kand. yuryd. nauk: 12.00.04. Vinnytsia, 2021. 277 s.
7. Kolchak V. A., Todorova V. H., Risslinh R. S. Normatyvno-pravovyi mekhanizm rozvytku sfery fizychnoi kultury i sportu v terytorialno ob'iednanykh hromadakh. *Fizychno vykhovannia ta sport. 2023. № 3. С. 87-92.* <https://doi.org/10.26661/2663-5925-2022-3-12>.
8. Metodichni rekomendatsii dlia rozroblennia modelnykh navchalnykh prohram: lyst MON Ukrainy vid 24.03.2021 roku №4.5/637-21. URL: <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/rizne/2021/03/25/metod.pdf>.
9. Modelna navchalna prohrama «Fizychna kultura. 5-9 klasy» dlia zakladiv zahalnoi serednoi osvity: nakaz Ministerstva osvity i nauky Ukrainy vid 22.08.2024 roku № 1185 / Ye. V. Bazhenkov ta in. URL: <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/zagalna%20serednya/Navchalni.prohramy/2024/Model.navch.prohr.5-9.klas-2024/fizkult-5-9-kl-bazhenkov-ta-in-22-08-2024.pdf>.
10. Nikolaichuk O.P. Normatyvno-pravove zabezpechennia fizychnoho vykhovannia ta masovoho sportu shkoliariv ta studentskoi molodi suchasnoi Rumunii. *Molodyi vchenyi. 2017. № 3.1. С. 226-229.* URL: <http://molodyvcheny.in.ua/ua/archive/43/>
11. Pro Kontseptsiuu zahalnoi serednoi osvity (12-richna shkola): postanova Kolehii MON Ukrainy, Prezydii APN Ukrainy vid 22.11.2001 r. № 12/5-2. URL: https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v_5-2290-01#Text.
12. Pro osvitu: Zakon Ukrainy vid 05.09.2017 r. № 2145-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>.
13. Pro povnu zahalnu seredniu osvitu: Zakon Ukrainy vid 16.01.2020 № 463-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20#Text>.
14. Protechko S., Pavlenchuk A. Normatyvno-pravove zabezpechennia fizychnoi kultury ta sportu v Ukraini: upravlinskyi aspekt. *Innovatsii, hostynnist, turyzm: nauka, osvita, praktyka: zb. tez dop. III Vseukr. nauk.-prakt. konf. mol. uchenykh, asp. i stud. z mizhnar. uchastiu. 18 travnia 2023 roku. Lviv: LDUFK imeni Ivana Boberskoho, 2023. С. 411-414.*
15. Rekomendatsii shchodo otsiniuvannia rezultat-iv navchannia zdobuvachiv osvity vidpovidno do Derzhavnogo standartu bazovoi serednoi osvity: nakaz Ministerstva osvity i nauky Ukrainy vid 02.08.2024 №1093. URL: <https://mon.gov.ua/npa/pro-zatverdzhennia-rekomendatsii-shchodo-otsiniuvannia-rezultat-iv-navchannia>.
16. Sorokolit N., Chopyk R. Normatyvno-programne zabezpechennia fizychnoho vykhovannia v umovakh novoi ukrainiskoi shkoly. *Naukovyi chasopys Ukrainiskoho derzhavnogo universytetu imeni Mykhaila Drahomanova. Serii 15. 2023. №5K(165). С. 130-133.* [https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series15.2023.5K\(165\).29](https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series15.2023.5K(165).29).
17. Fastovets N. Vlasiuk T. Normatyvno-pravove rehuliuвання pidpriemnytskoi diialnosti v sferi fizychnoi kultury i sportu Ukrainy. *Nauka i tekhnika sohodni. 2024. №3(31).* [https://doi.org/10.52058/2786-6025-2024-3\(31\)-235-252](https://doi.org/10.52058/2786-6025-2024-3(31)-235-252)

| Матеріал надійшов до редакції: 23.03.2025 р. | Прийнято до друку: 15.04.2025 р. | Опубліковано: 30.05.2025 р. |

This work is licensed under a Creative Commons License Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International License (CC BY-NC-SA 4.0).